

Dit profiel dient gelezen, geïnterpreteerd en gebruikt te worden in combinatie met de 'Leeswijzer profielen Natura 2000 versie 2026', waarin de noodzakelijke uitleg van de verschillende paragrafen vermeld is.

A147 Krombekstrandloper (*Calidris ferruginea*)

A. Algemeen

1. Kenschets

1.1 Beschrijving

De krombekstrandloper is een kleine, slanke steltloper (lengte 16-23 cm) met een relatief lange licht gebogen snavel. In het zomerkleed is de soort egaal roodbruin, het niet-broedkleed is lichtgrijs met een witte onderzijde en opvallende wenkbrauwstreep. De krombekstrandloper is in Nederland een doortrekker in vrij klein aantal en wordt vooral in het najaar waargenomen. De soort broedt in de arctische toendra's van Noord-Siberië en overwintert voornamelijk langs zuidelijke kusten in een gebied dat zich uitstrekt van West-Afrika, via het Arabisch Schiereiland en Zuid-Azië tot Zuid-Australië. Tijdens de voorjaarsstrek volgt de soort een meer oostelijk gelegen trekroute, daardoor is de soort in ons

Bron: Saxifraga – Arie de Knijff

land in het voorjaar aanmerkelijk schaarser dan in het najaar. De tijdens de doortrek in Nederland pleisterende vogels maken deel uit van de West-Siberische/West-Afrikaanse flyway-populatie. Deze omvat broedvogels vanuit Arctisch Siberië tussen het Yamal-schiereiland in het westen en het Chukotskiy-schiereiland in het oosten. Deze populatie overwintert voornamelijk in West-Afrika.

1.2 Relatief belang binnen Europa

De West-Siberische/West-Afrikaanse flyway-populatie wordt geschat op 300.000-400.000 vogels, waarvan in Nederland minder dan 1% verbleef tijdens de trektijd in de periode 2015/16-2020/21.

1.3 Aandeel van populatie in Vogelrichtlijngebieden

Het gemiddeld seizoensmaximum van de krombekstrandloper betrof 2.200 vogels in de periode 2015/16-2020/21, waarvan zich ca. 96% binnen Vogelrichtlijngebieden met een instandhoudingsdoel voor de soort bevond. Zie paragraaf 4 voor meer informatie over het huidige voorkomen. Zie [de soortpagina op natura2000.nl](https://natura2000.nl) voor een overzicht van de gebieden met een instandhoudingsdoel voor de soort.

B. Bescherming

2. Status

Krombekstrandloper *Calidris ferruginea* (A147). Niet in bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogel zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn (inwerkingtreding 1981). Voor Vogelrichtlijngebieden in Nederland relevant als niet-broedvogel.

3. Ecologie

3.1 Algemene beschrijving leefgebied

De krombekstrandloper is in ons land vooral te zien in kustmilieus. Elders in het land kunnen kleine aantallen opduiken in binnenlandse 'wetlands', zoals vloeivelden, onder water gezette bollenvelden, plas-dras moerassen, vennen en rivieroeveren. De soort zoekt zijn voedsel in getijdengebieden op slibrijke, maar wel stevige getijdenplaten, waarop een ondiep laagje water staat. In het binnenland foerageren ze op slibrijke natte bodems of in zeer ondiep water. In het kustgebied gebruiken de krombekstrandlopers kwelders, stranden en binnendijks gelegen inlagen als gemeenschappelijke rustplaatsen en hoogwatervluchtplaatsen. Vaak bevinden ze zich dan in het gezelschap van bonte strandlopers.

3.2 Voedsel

De krombekstrandloper foerageert op bodemfauna. In getijdengebieden eten ze vooral wormen, kleine kreeftachtigen en schelpdieren. Tijdens laagwater foerageren ze op modderige platen op soorten als slijkgarnaal en veelkleurige zeeduizendpoot. In het binnenland bestaat het dieet uit insecten en insectenlarven. Krombekstrandlopers nemen hun prooidieren op van het bodemoppervlak of pikken ze uit het zachte slik.

C. Voorkomen, Staat van Instandhouding, drukfactoren en maatregelen

4. Huidig voorkomen

De Nederlandse doortrekpopulatie van de krombekstrandloper omvatte maximaal 780-2.900 vogels in de periode 2015/16-2020/21. De krombekstrandloper wordt in Nederland met name in het najaar (juli-september) waargenomen, in het voorjaar (mei) zijn de aantallen door de oostelijker trekroute veel kleiner. De grootste aantallen bevinden zich in de Waddenzee langs de Friese vastelandskust en dan met name in het gebied rond Zwarte Haan. Kleinere aantallen worden geteld langs de Groninger vastelandskust, in de Dollard, op Griend, Balgzand en elders. In de zoute delen van het Deltagebied is de krombekstrandloper schaars. Voor meer verspreidingsinformatie wordt verwezen naar de [soortpagina van Sovon](#).

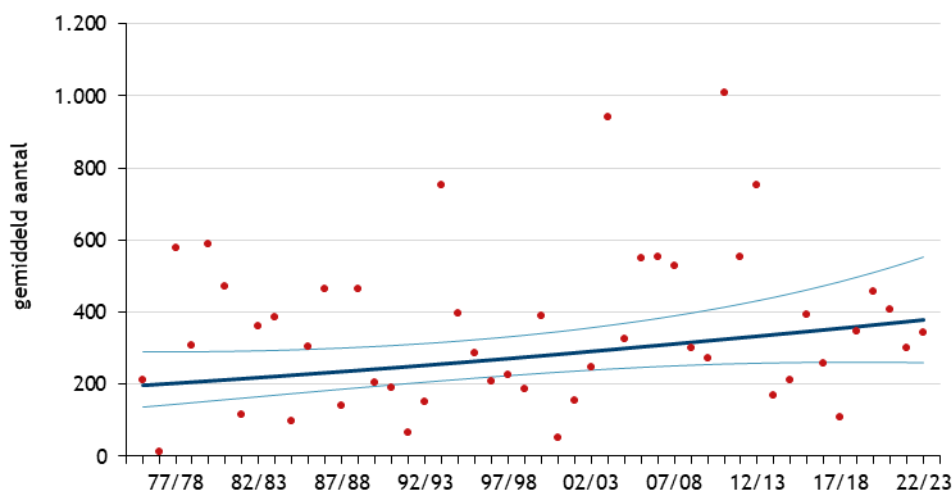
Verspreiding van de krombekstrandloper als niet-broedvogel in de periode 2016/17 – 2020/21. Weergegeven is het gemiddelde seizoensgemiddelde (vogels) per hoofdgebied (cluster van telgebieden).

5. Beoordeling landelijke Staat van Instandhouding

5.1 Trends en ontwikkelingen

De landelijke trend van de krombekstrandloper als niet-broedvogel laat op de lange termijn (1980/81-2022/23) een matige toename zien, op de korte termijn (2011/12-2022/23) is de aantalsontwikkeling stabiel.

Ondanks de stabiele trendclassificatie op de korte en lange termijn schommelen de in het najaar getelde aantallen jaarlijks fors. Dit hangt vermoedelijk samen met omstandigheden in de broedgebieden (veel of weinig jongen) en de weersituatie boven Europa (meeste trekkers bij ons bij stevige oostenwinden). Wat mogelijk ook een rol speelt is dat door de korte doortrekpiek krombekstrandlopers bij de reguliere watervogelmonitoring met één telling per maand niet optimaal kunnen worden gevolgd, waardoor de doortrekpiek gemist kan worden (Hornman *et al.* 2018). Daarbij kan de soort door zijn kleine aantallen tussen grote dichtheden andere strandlopers ook nog eens gemakkelijk worden onderschat (Kleefstra & Schekkerman 2019). In de internationale Waddenzee is de trend op de lange termijn stabiel, hoewel krombekstrandlopers op het Duitse wad van Nedersaksen flink schaarser zijn geworden (Kleefstra *et al.* 2022). Binnen de Waddenzee, waar zich de grootste aantallen bevinden, vindt een verschuiving plaats met een afname in het Duitse deel en een toename in het Nederlandse deel (Hornman *et al.* 2022). In de zoute Delta was de soort altijd al schaars, maar daar nemen de aantallen ook af. Al met al lijkt de krombekstrandloper het in Nederland iets beter te doen dan op flyway-niveau, aangezien sinds de eeuwwisseling de aantallen langs de internationale flyway sterk zijn afgenomen (van Roomen *et al.* 2022). Door de sterke fluctuatie tussen de jaren en het relatief lage aantal dat slecht kort in Nederland (m.n. de Waddenzee) verblijft, is het aanduiden van drukfactoren lastig. Onderzoek naar mogelijke drukfactoren binnen en buiten de broedgebieden is noodzakelijk om de geconstateerde afname op flyway-niveau te verklaren. Pas dan kan een goede inschatting worden gedaan over de mogelijk aanwezige drukfactoren in de Nederlandse doortrekgebieden. Voor meer trendinformatie wordt verwezen naar de [soortpagina van Sovon](#).

De aantalsontwikkeling van de krombekstrandloper als niet-broedvogel. Weergegeven is het seizoensgemiddelde in de monitoringgebieden (rode punten), de trendlijn (donkergekleurde lijn) en het 95% betrouwbaarheidsinterval van de trendlijn (lichtgekleurde lijnen). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli t/m juni).

5.2 Beoordelingsaspecten Staat van Instandhouding 2022¹

i. Verspreidingsgebied: gunstig

De verspreiding van de krombekstrandloper in Nederland is in vergelijking met de periode rond 1980, ten tijde van de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn, is zo goed als gelijk gebleven. Het aspect verspreidingsgebied wordt daardoor als 'gunstig' beoordeeld.

ii. Populatie: gunstig

De populatieomvang fluctueert sterk tussen seizoenen. Ondanks deze schommelingen wordt de trend van de krombekstrandloper op zowel de lange (1980/81-2019/20) als korte termijn (2008/09-2019/20) als 'stabiel' beoordeeld. De populatieomvang in de periode 2010/11-2019/20 bevond zich net boven een gunstig niveau voor de populatie, waardoor het aspect populatie is beoordeeld als 'gunstig'.

iii. Leefgebied: gunstig

Gezien de grote fluctuaties lijkt het actuele leefgebied voldoende draagkracht te hebben om de populatie op een gunstig niveau in stand te houden.

iv. Toekomstperspectief: gunstig

Er zijn geen indicaties dat de kwaliteit van het foerageer- en rustgebied specifiek voor krombekstrandlopers op korte termijn (de scope van het toekomstperspectief) onder druk staat. Het toekomstperspectief wordt daarom als 'gunstig' beoordeeld.

5.3 Landelijke Staat van Instandhouding

De Staat van Instandhouding (SvI) van de krombekstrandloper als niet-broedvogel is in 2022 als gunstig beoordeeld (Sovon 2024). De eerdere SvI beoordelingen zijn in dit document opgenomen zodat zichtbaar is hoe deze over de jaren heen veranderd is².

Aspect	1981	2004	2015	2022
Verspreidingsgebied	gunstig	gunstig	gunstig	gunstig
Populatie	gunstig	gunstig	gunstig	gunstig
Leefgebied	gunstig	gunstig	gunstig	gunstig
Toekomstperspectief	gunstig	gunstig	gunstig	gunstig
Beoordeling SvI	gunstig	gunstig	gunstig	gunstig

5.4 Landelijke instandhoudingsdoelstelling

Behoud van de omvang en van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor het behoud van een populatie van ten minste 380 vogels (seizoensgemiddelde) (ministerie van LNVN 2026).

¹ Voor een uitgebreide toelichting van de beoordeling van de Staat van Instandhouding in 2022 wordt verwezen naar de bouwsteen (Sovon 2024) en Vogel *et al.* (2021).

² Nieuwere beoordelingen van de Staat van Instandhouding zijn niet altijd één op één te vergelijken met eerdere beoordelingen door verschillen in de systematiek (ministerie van LNV 2006, Foppen *et al.* 2016, Vogel *et al.* 2021).

6. Drukfactoren

- *Klimaat*: door mondiale klimaatveranderingen stijgt de zeespiegel. Dit kan leiden tot een afname van het areaal wadplaten door geomorfologische processen die bijvoorbeeld de fractie zand/slib en droogvalduur bepaald. Deze zijn zeer bepalend voor de aanwezigheid van prooien en de foerageermogelijkheden (Austin & Rehfishch 2003).
- *Ziekten*: de krombekstrandloper is beoordeeld als kwetsbaar voor sterfte door hoogpathogene aviaire influenza (HPAI) vanwege het vaak voorkomen in groepen (Slaterus *et al.* 2024).
- *Verstoring door aanwezigheid*: zowel op de hoogwatervluchtplaatsen als in de voedselgebieden zijn krombekstrandlopers gevoelig voor verstoring. Verstoring door land- en waterrecreatie kan de voedselopname van de vogels beperken en de vogels uit bepaalde voedselgebieden doen verdwijnen (Krijgsveld *et al.* 2022).
- *Verstoring door opgaande bouwsels*: pendelroutes tussen voedsel- en rustgebieden kunnen mogelijk worden verstoord door oprichting van windmolenparken (barrièrewerking) (Clemens & Lammen 1995).
- *Verlies leefgebied*: landschappelijke en bodemveranderingen in getijdengebieden door werkzaamheden, herinrichting en baggerwerkzaamheden kunnen negatieve effecten op de rust- en voedselomstandigheden van de krombekstrandloper hebben.

Invloeden van buiten Nederland

De West-Siberische/West-Afrikaanse flyway-populatie laat zowel op de lange (1979-2020) als korte termijn (2011-2020) een afname zien (van Roomen *et al.* 2022). Binnen de populatie lijkt enige verschuiving plaats te vinden, waarbij het aantal in het Nederlandse deel van de Waddenzee toeneemt en in het Duitse deel afneemt (Kleefstra & Schekkerman 2019).

7. Maatregelen voor beheer, herstel en uitbreiding

Hieronder worden aanbevolen maatregelen genoemd ten behoeve van de soort.

Het behouden en creëren van rust op de belangrijke foerageer- en rustgebieden (hoogwatervluchtplaatsen) is van belang om voldoende draagkracht te behouden voor de doortrekpopulatie. Dit geldt zowel voor verstoringen op de kwelders (hoogwatervluchtplaatsen) als op droogvallende wad- en slikplaten (foerageren) door o.a. recreanten, droogvallende vaartuigen en wadlopers. Over het algemeen wordt bij recreatie als afstand tussen de groep vogels en de verstoringbron een bufferzone van minimaal 250 meter geadviseerd, en bij hoogwatervluchtplaatsen tot 1 kilometer, al kan de situatie tussen locaties verschillen. In tijd (bijvoorbeeld periode rond hoogwater) en ruimte kunnen rustgebieden worden afgebakend (Krijgsveld *et al.* 2022).

Onderscheid in maatregelen gericht op regulier beheer (instandhouding), preventie of herstel (aanvullende maatregelen om verslechtering te voorkomen of terug te draaien) en/of uitbreiding van leefgebied. Zie de tekst hierboven voor de volledige beschrijving van de maatregelen.

Maatregel	Regulier beheer	Preventie of herstel	Uitbreiding
Waarborgen voldoende rust		x	

8. Bronnen

- Austin G.E. & Rehfisch M.M. 2003. The likely impact of sea level rise on waders (Charadrii) wintering on estuaries. *Journal for Nature Conservation* 11: 43-58.
- Clemens T. & Lammén C. 1995. Windkrafthanlagen und Rastplätze von Küstenvögeln -ein Nutzungskonflikt. *Seevögel* 16: 34-38.
- Davidson N.V. & Rothwell P. 1993. Human disturbance to waterfowl on estuaries: conservation and coastal management implications of current knowledge. *Wader Study Group Bull.* 68 (Supplement): 97-105.
- Foppen R., van Roomen M., van den Bremer L. & Noordhuis R. 2016. De ecologische haalbaarheid van de Natura 2000 instandhoudingsdoelen voor vogels. *Sovon-rapport 2016/51*. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Hornman M., K. Koffijberg, E. van Winden, P. van Els, O. Klaassen, Sovon Ganzen- en Zwanenwerkgroep & L. Soldaat. 2018. Watervogels in Nederland in 2015/2016. *Sovon-rapport 2018/07, RWS-rapport BM 18.08*. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen
- Hornman M., Kavelaars M., Koffijberg K., van Winden E., van Els P., de Jong A., Kleefstra R., Schoppers J., Slaterus R., van Turnhout C. & Soldaat L. 2022. Watervogels in Nederland in 2019/2020. *Sovon rapport 2022/06, RWS-rapport BM 22.03*. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Kleefstra R. & Schekkerman H. 2019. De 'krombekken' van Westhoek. *Limosa* 92: 65-73
- Kleefstra R., Bregnballe T., Frikke J., Günther K., Hälterlein B., Hansen M.B., Hornman M., Ludwig J., Meyer J. & Scheiffarth G. (2022). Trends of Migratory and Wintering Waterbirds in the Wadden Sea 1987/1988 - 2019/2020. *Wadden Sea Ecosystem No. 41*. Common Wadden Sea Secretariat, Expert Group Migratory Birds, Wilhelmshaven, Germany.
- van Kleunen A., van Roomen M., Janssen J.A.M., Kuiters A.T., van Winden E., Boele A., Schmidt A.M. & van Vreeswijk T. 2017. Advies over correcties en bijstellingen van Natura 2000-doelen; Achtergronddocument bij het rapport Advies over de Natura 2000 doelensystematiek en Natura 2000-doelen. *Rapport 2779C*. Sovon-rapport 2016/27. Wageningen Environmental Research, Wageningen.
- Koffijberg K., Blew J., Eskildsen K., Günther K., Koks B., Laursen K., Rasmussen L.M., Potel P. & Südbeck P. 2003. High tide roosts in the Wadden Sea. A review of bird distribution, protection regimes and potential sources of anthropogenic disturbance. *Wadden Sea Ecosystem* 16. CWSS/TMAG/JMMB, Wilhelmshaven.
- Krijgsveld K.L., Klaassen B. & van der Winden J. 2022. Verstoring van vogels door recreatie. Literatuurstudie van verstoringsgevoeligheid en overzicht van maatregelen. Deel 1 hoofdrapport & deel 2 soortbesprekingen. Uitgave Vogelbescherming Nederland, Zeist.
- Ministerie van LNV. 2006. Natura 2000 doelendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- Ministerie van LNVN. 2026. Natura 2000 Doelendocument 2026; vernieuwde landelijke doelen voor Natura 2000-habitattypen en -soorten. Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Den Haag.
- van Roomen M., Citegetse G., Crowe O., Dodman T., Hagemeijer W., Meise K. & Schekkerman H. (eds.). 2022. East Atlantic Flyway Assessment 2020. The status of coastal waterbird populations and their sites. Wadden Sea Flyway Initiative p/a CWSS, Wilhelmshaven, Germany, Wetlands International, Wageningen, The Netherlands, BirdLife International, Cambridge, United Kingdom.
- Roselaar C.S. 1979. Fluctuaties in aantallen Krombekstrandlopers *Calidris ferruginea*. *Watervogels* 4: 202-210.
- Schekkerman H., Meininger P.L. & Meire P.M. 1994. Changes in the waterbird populations of the Oosterschelde (SW Netherlands) as a result of large-scale coastal engineering works. *Hydrobiologia* 282/283: 509-524.
- Slaterus R., Bresser S. & Brinkman C. 2024. Hoogpathogene aviaire influenza als bedreiging voor vogelpopulaties in Nederland. *Sovon-rapport 2024/19*. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Vogel R., Foppen R., van den Bremer L., van Turnhout C.A.M. & van Roomen M. 2021. Methodiek voor de bepaling van de staat van instandhouding van vogels. *Sovon-rapport 2021/26*. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Geraadpleegde websites

- Sovon Vogelonderzoek Nederland. 2024. Bouwsteen Krombekstrandloper niet-broedvogel. <https://stats.sovon.nl/pub/publicatie/22011>. Geraadpleegd op 17/01/2025.